

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2009 - 2014

Επιτροπή Αναφορών

2011/2069(INI)

13.7.2012

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Αναφορών

προς την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών
Υποθέσεων

σχετικά με την κατάσταση όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα στην
Ευρωπαϊκή Ένωση (2010-2011)
(2011/2069(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Adina-Ioana Vălean

PA_NonLeg

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Αναφορών καλεί την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

- έχοντας υπόψη την έκθεση του 2011 της Επιτροπής για την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (COM(2012)169(τελικό)),
- έχοντας υπόψη την έκθεση του 2010 του Κοινοβουλίου για την ιθαγένεια της ΕΕ: άρση των εμποδίων στα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ¹,
- λαμβάνοντας υπόψη ότι σχεδόν το ένα τρίτο των αναφορών που ελήφθησαν από το Κοινοβούλιο προβάλλουν ισχυρισμούς για παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων τα οποία αναφέρονται στον Χάρτη,

Γενικά θέματα

1. επαναβεβαιώνει, σε αυτό το πλαίσιο, ότι η ΕΕ και τα θεσμικά της όργανα έχουν το καθήκον και την ευθύνη να σέβονται, να διασφαλίζουν, να προστατεύουν και να προωθούν τα θεμελιώδη δικαιώματα, τις πολιτικές ελευθερίες και τις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες που θεωρούνται αναφαίρετες για τους ευρωπαίους πολίτες στην ΕΕ, βάσει του Χάρτη και των άρθρων 2, 6, 7 και 9-12 της ΣΛΕΕ, ιδίως σε περιπτώσεις που τα δικαιώματα αυτά και οι ελευθερίες δεν διασφαλίζονται αποτελεσματικά και κατάλληλα σε εθνικό επίπεδο· υποστηρίζει επίμονα ότι το άρθρο 51 του Χάρτη δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για να μειώνεται η σημασία του Χάρτη και της εφαρμογής του, και υπογραμμίζει ότι το εν λόγω άρθρο δεν καταργεί τον ρόλο και τις εξουσίες που διαθέτουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ σε σχέση με την προστασία, την άμυνα και την προαγωγή των ευρωπαϊκών θεμελιωδών αξιών – όπως ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και ελευθερίας – καθώς και τις αρχές της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της χρηστής διακυβέρνησης, της ειρήνης, της ιθαγένειας, της ισότητας των φύλων και της απαγόρευσης των διακρίσεων·
2. υπενθυμίζει το καθήκον και την ευθύνη του Κοινοβουλίου απέναντι των πολιτών και των κατοίκων της Ευρώπης να προασπίζεται και να προαγάγει τα συμφέροντά τους· η σχέση μεταξύ του Κοινοβουλίου και των πολιτών εκφράζεται στη διαδικασία αναφορών, που θεσπίστηκε με το άρθρο 227 της Συνθήκης, βάσει της οποίας δημιουργείται η υποχρέωση να επιδιωχθούν μη δικαστικά μέσα αποκατάστασης εξ ονόματος των αναφερόντων, όπου κρίνεται κατάλληλο και με βάση τα πραγματικά περιστατικά κάθε υπόθεσης, προκειμένου να βοηθήσουν τους πολίτες κατά την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των πολιτικών ελευθεριών τους και για να διασφαλιστεί ότι τηρούνται δεόντως στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε κάθε κράτος μέλος οι αξίες και οι αρχές που διατυπώνονται στον Χάρτη και τις Συνθήκες·
3. ζητεί από τα κράτη μέλη να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους ως προς την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των πολιτικών ελευθεριών των πολιτών τους, να

¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2012)0120.

τροποποιούν ή να διαγράφουν τους όρους που περιορίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών, και παροτρύνει τα κράτη μέλη να τηρήσουν τη δέσμευση και τις απορρέουσες υποχρεώσεις που ανέλαβαν στο πλαίσιο των όρων της Συνθήκης της Λισαβόνας¹ να προσυπογράψει και να κυρώσει η ΕΕ την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καλύπτοντας έτσι τα κενά στην έννομη προστασία παρέχοντας στους ευρωπαίους πολίτες τα ίδια δικαιώματα ως προς τις πράξεις της Ένωσης όπως απολαύουν επί του παρόντος απέναντι στα κράτη μέλη της Ένωσης· υπενθυμίζει στο πλαίσιο αυτό την ανάγκη για σαφείς πληροφορίες σχετικά με το πεδίο και τη δυνατότητα εφαρμογής της Σύμβασης σε συνάρτηση με το Χάρτη, προκειμένου να μη δημιουργείται σύγχυση μεταξύ των πολιτών ως προς το που θα προσφεύγουν σε δεδομένη κατάσταση φημολογούμενων παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων

4. υπογραμμίζει το στενό σύνδεσμο μεταξύ των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιθαγένεια της ΕΕ και εκείνων που προβλέπονται στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων που εφαρμόζεται σε όλους στην επικράτεια της ΕΕ·

Ειδικά θέματα

5. ζητεί από το Συμβούλιο να τηρήσει τις δεσμεύσεις του σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα, να ξεμπλοκάρει ως ζήτημα επείγοντος χαρακτήρα την πρόταση της Επιτροπής της 2ας Ιουλίου 2008 σχετικά με οδηγία του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως φύλου, θρησκείας, πολιτισμού, γλώσσας, εκπαίδευσης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού· τονίζει στο πλαίσιο αυτό τα δικαιώματα των πλέον ευάλωτων ομάδων, και συγκεκριμένα των παιδιών, ιδίως αποβλέποντας στην προστασία της ατομικής τους ακεραιότητας και στο πλαίσιο διασυννοριακών διαφορών κηδεμονίας και δικαιωμάτων γονικών επισκέψεων, ατόμων με αναπηρία καθώς και ηλικιωμένων ατόμων και εθνοτικών μειονοτήτων·
6. καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας για την ίση μεταχείριση προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής² καθώς και της σχετικής νομοθεσίας για την ίση μεταχείριση μεταξύ γυναικών και ανδρών³·
7. εκφράζει τη θλίψη του για τις περιπτώσεις διακρίσεων σε βάρος μειονοτήτων, βασιζόμενο στην αρχή ότι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη, και ζητεί από το Συμβούλιο να αναλάβει αποτελεσματική και υπεύθυνη δράση για την προάσπιση των αξιών της Ένωσης σε σχέση με κράτη μέλη που δεν τηρούν πλήρως τις υποχρεώσεις τους βάσει της Συνθήκης για τέτοια θέματα·
8. εφιστά την προσοχή στον αριθμό αναφορών που σχετίζονται με περιορισμούς της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης που αντικατοπτρίζονται συχνά σε πολλές αναφορές που λαμβάνονται, και ζητεί από την Επιτροπή να αναθέσει στον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA) το καθήκον να παρακολουθεί και να εξετάζει τη νομοθεσία στον τομέα αυτό της ΕΕ ώστε να διασφαλίσει ότι εφαρμόζονται κοινά πρότυπα για την

¹ ΣΕΕ, άρθρο 6, παράγραφος 2.

² 2000/43/ΕΚ περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.

³ 2004/113/ΕΚ για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών· 2006/54/ΕΚ για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης.

πολυφωνία και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, καθώς και να ελέγχει την κατάσταση που διέπει τη δημοκρατία και τα θεμελιώδη δικαιώματα στα κράτη μέλη, εκπονώντας ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τα πορίσματά της, ζητεί συνεπώς να διατίθεται επαρκής χρηματοδότηση στο FRA για να εκτελεί αυτά τα καθήκοντα· επιδοκιμάζει την έκθεση πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου για τον καθορισμό προτύπων σχετικά με την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης στην ΕΕ που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ, και συνιστά τη συγχώνευση του FRA και του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για την Ισότητα των Φύλων· ή να δημιουργηθεί νομικό πλαίσιο που θα εξασφαλίζει τη στενή συνεργασία και το συντονισμό μεταξύ των δύο υπηρεσιών, προκειμένου να καταπολεμούνται αποτελεσματικά οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων που κατοχυρώνει ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων·

9. ζητεί από την Επιτροπή να διασφαλίσει, κατεπειγόντως, ότι τα κράτη μέλη θα μεταφέρουν και θα εφαρμόσουν ορθά την οδηγία 2004/38/EK σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών, δεδομένης της συχνής υποβολής αναφορών με θέμα τα προβλήματα·
10. υπενθυμίζει ότι η δυνατότητα μεταφοράς των παροχών κοινωνικής ασφάλισης, των συντάξεων, των παροχών υγειονομικής περίθαλψης και η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και ακαδημαϊκών τίτλων είναι σημαντικά δικαιώματα που διασφαλίζουν ότι οι πολίτες απολαμβάνουν πλήρως των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των πολιτικών ελευθεριών, μεταξύ άλλων και βάσει της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς, αλλά σημειώνει ότι πολλοί πολίτες αντιμετωπίζουν ακόμη προβλήματα στην άσκηση των δικαιωμάτων αυτών· ζητεί, κατά συνέπεια, από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι αυτά τα δικαιώματα τηρούνται, κατοχυρώνονται, εφαρμόζονται και αναπτύσσονται δεόντως·
11. τονίζει ότι ο ρόλος της Επιτροπής ως θεματοφύλακα των Συνθηκών δεν περιορίζεται στη διασφάλιση ότι η νομοθεσία μεταφέρεται από τα κράτη μέλη, αλλά εκτείνεται και στην πλήρη και ορθή εφαρμογή των νόμων, ιδίως με σκοπό να προστατευθούν τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών· επισημαίνει το νομικό κενό όσον αφορά την πρόσβαση των πολιτών σε ένδικα μέσα όταν κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει, ή έχουν μεταφέρει με καθυστέρηση, τη νομοθεσία της ΕΕ που τους αφορά άμεσα·
12. προτείνει η ετήσια έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα να περιλαμβάνει αξιολόγηση της κατάστασης στα κράτη μέλη· υποβάλει την πρόταση να διεξάγει το Κοινοβούλιο ετήσια διάσκεψη, η οποία θα διοργανώνεται από κοινού από την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του και την Επιτροπή Αναφορών του, με τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και άλλων ενδιαφερομένων στον τομέα αυτόν·
13. επιδοκιμάζει την πολιτική της Επιτροπής να παρέχει στους πολίτες συγκεκριμένες πληροφορίες για τα δικαιώματά τους και τις διόδους νομικής προσφυγής που διαθέτουν σε περίπτωση παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, επισημαίνοντας ότι η μεγαλύτερη συνοχή και ο συντονισμός στις εργασίες και στη δημόσια παρουσίαση των διάφορων επικοινωνιακών εργαλείων της Επιτροπής θα είναι καθοριστικής σπουδαιότητας για να παρέχεται μεγαλύτερη πρόσβαση στους πολίτες στις πληροφορίες αυτές· υπογραμμίζει ταυτόχρονα το γεγονός ότι αυτό δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από

το θεσμικό της καθήκον να αναλύει τις καταγγελίες των πολιτών σε σχέση με πιθανές παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων όχι μόνο από την ΕΕ και τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ, αλλά και σε σχέση με καταστάσεις συστηματικής πλημμελούς προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο εσωτερικό των κρατών μελών· ζητεί από την Επιτροπή να ανταποκριθεί στον ρόλο της σχετικά με την προστασία της ευρωπαϊκής έννομης τάξης βάσει της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και να επισημάνει τέτοιες καταστάσεις στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη· θεωρεί ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο έχει πολύ ευρύτερο πολιτικό πεδίο δραστηριοτήτων, πρέπει να καταστήσει σαφείς σε όλους τους πολίτες και κατοίκους της ΕΕ τις δράσεις που αναλαμβάνει για να διαφυλάσσει και να προασπίζει τα θεμελιώδη δικαιώματά τους·

14. ζητεί από την Επιτροπή να αναθεωρήσει τον κανονισμό για την ίδρυση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων με σκοπό να ενισχύσει την εντολή και τις εξουσίες του, καθώς και την ανεξαρτησία του.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	12.7.2012
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	<div>+: 21</div> <div>–: 0</div> <div>0: 0</div>
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Margrete Auken, Victor Boştinaru, Philippe Boulland, Giles Chichester, Carlos José Iturgaiz Angulo, Lena Kolarska-Bobińska, Erminia Mazzoni, Willy Meyer, Jarosław Leszek Wałęsa, Rainer Wieland, Χρυσούλα Παλιαδέλη, Νικόλαος Σαλαβράκος, Νικόλαος Χουντής, Илияна Малинова Йотова
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Zoltán Bagó, Birgit Collin-Langen, Axel Voss
Αναπληρωτές (άρθρο 187, παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Ioan Enciu, Petru Constantin Luhan, Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz, Franck Proust, Renate Sommer, Hermann Winkler